UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Primvm Codicis Praelectiones / Annotarunt, Alexander Imol. Celsus, Barbatias, Philippus Decius. Matthævs Antonianvs Recensvi

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Diuersis rescriptis [et] pragma. sanctio[n]ibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96035

Visual Library

b ¶ Alij vocant. Bal. in. c. ij. de proba. ponit alium modum loquendi eſ-
ſe neceſſarium. vide ibi. And. Barb.
b ¶ Pone, dictat ſtatutū. Statutum ex cauſa poteſt permittere homici
dium. vide Bar. ꝛ Bal. in. l. vt vim. ff. de iuſti. ꝛ iure. ꝛ ibi notaui. vide. l.
j. de condi. ꝛ demon. Bal. dixit in rub. de conſue. And. Barb.

expreſſis in iure. Ratio fallentie eſt publica vtili
tas, ſeu bonū regimē vniuerſale, vt. j. de fideicō. l.
queſtionē. hoc enim ſtatuit̄ ꝓpter refrenandā ho
minum malitiā: ꝛ ſic propter bonū publicū. facit
ff. de teſta. mili. l. diuus. in fi. ¶ † Aduerte, gl. vo
cat diſtinctionē: alij vocāt[a] interpretationē: q2 di
cunt ꝙ cōſtitutio humana pōt interpretari legē
dei, ꝛ ſm hoc iſta erit interpretatio reſtrictiua: q2
reſtringitur regula: vt nō habeat locū in caſibus
exceptis. ꝛ ita dicit Lāber. de ſal. gof. in ſumma
de reſcrip. appellat hoc modificationem, ꝛ ponit
diuerſa exempla, in quibus conſtitutio humana
modificat legem diuinam. Nam lex diuina dixit
quos deus ꝯiunxit, homo nō ſeparet. hoc ſic mo
dificatur: q2 intelligitur de coniunctione cōſenſu
animorū, ꝛ carnis commercio. alias ſi primū in-
teruenit, non ſecundū, ſeparantur per ingreſſum
religionis, vt in. c. ex publico. de cōuer. cōiu. vbi
4 etiam videas plura exempla per Gof. ¶ † Alij
dicūt ꝙ aut eſt ius diuinum dans formā actib⁹
hominū: ꝛ tunc poteſt diſtingui ꝛ modificari per
conſtitutionē humanā rationabilē. ꝛ ita loquun
tur predicte opiniones. Aut eſt ius diuinū ꝓhi-
bitorium ꝛ punitorium: ꝛ tunc refert: aut illud qđ
ꝓhibetur in nullo reperitur permiſſum: puta, nō
mechaberis: tūc lex humana in contrarium lata
nō tenet. ꝛ ideo ſi cauetur ſtatuto ꝙ exbannitus
poſſit impune offendi, ꝛ aliqua mulier eſt exban-
nita: non tñ poterit adulterari: etiā ſi vir ſimiliter
ſit bānitus: q2 adulteriū eſt adeo per ſe malū, qđ
ex nulla cauſa pōt iuſtificari: vt extra de iureiur.
c. ꝛ ſi chriſtus. Aut eſt tale ius prohibitorium, qđ
in aliquo caſu reperit̄ permiſſum: ſicut eſt illud,
nō occides. nā reperit̄ cōceſſum in hoſte, ꝛ in dā-
nato ad mortē: tūc bene valet cōſtitutio huma-
na cōtra illam ꝓhibitionē, cauſa ſuffragāte. Po
b ne, dictat ſtatutū[b] ꝙ bānitus poſſit impune occi
di, nā bene vȝ iſtud ſtatutū quo ad legē fori: vt. ff.
ad. l. corn. de ſica. l. iij. §. trāſfugas. Itē eſt aliud
exemplū in illo ꝑcepto, nō furaberis. naȝ reperit̄
furtū interdū permiſſum: vt ſi quis furet̄ rem ho
ſtiū. vt. ff. de dolo. l. j. §. nō fuit. tunc ob ſimilē cāȝ
tenet cōſtitutio humana. ¶ Unde ſi dicit ſtatu-
c tū ꝙ bānit⁹ poſſit impune offendi[c]: nō punit̄ il-
le qui furatur res eius, quaſi furetur res publici
hoſtis, iſta enim clauſula ꝙ poſſit impune offen-
di, intelligitur ſimpliciter. i. in ere ꝛ plena, vt. ff.
de alee luſu ꝛ alleato. l. j. §. qđ aūt. ille eſt melior
5 tex. ad hoc qui ſit in iure. ¶ † Scđa eſt, vtrū va
leat ciuilis cōſtitutio, vel reſcriptū cōtra iuſgen-
tiū. ¶ Tertia qđ eſt, vtrū valeat reſcriptū cōtra
ius ciuile. ꝛ dic vt dixi in. l. reſcripta. s. de preci.
ipe. offe. ꝛ deinde plenı⁹ cōclude, vt hic per Pet.
d ꝛ Cyn. ¶ Quarta q̄ſtio eſt[d] vtrum valeat reſcri
e ptū[e] ꝯtra ius ꝯſuetudinariū vł municipale. Bre
uiter dicendū eſt ꝙ nō: q2 cēſetur obreptū princi-
pi, niſi in reſcripto fiat ſpecialis mētio de illa con
ſuetudine, vel ſtatuto: nā tales cōſuetudines ꝛ ta
lia ſtatuta ſunt facti, ꝛ ideo princeps preſumitur
ignorare, vt in. c. j. de cōſti. lib. vj. ꝛ ita tenēt doc.
tene menti: q2 multe conceſſiōes poſſunt per hoc

☞ Adde tu ꝙ de iure cōmuni nō valet tale ſtatutū: vt no. iſte in. l. cū mulier. ff. ſo. ma. Bar. in. l. vt vim. ff. de iuſti. ꝛ iure. ꝛ Fel. i. c. a que in eccleſiarum. col. ij. ver. per iſtaȝ concluſioneȝ infertur. extra de cōſt. ꝛ co. ſeq. qđ itelligo in corpore. ſec⁹ autem de reb⁹: vt in ſe. poſtil. nec etiā de iure cano. talis offenſio eſt permiſſa vt no. Poſt. i. c. ſi. extra de cōſu͡e. vide ad hoc omnino Alex. conſi. lxxvij. per tot. vol. iij. vbi ponit qualiter intelligatur tale ſtatutum. Celſus.
c ¶ Impune offendi. Adđ Bal. in. l. vt vim. ff. de iuſt. ꝛ iur. vbi an bānito poſſit dari damnū in bonis. ꝛ gl. iij. q. v. c. dixit dominus. in verſ. furtū. ☞ Adđ iſtū in. c. j. de lege conra. in vſi. feu. ꝛ in. l. j. X. ſed hic querit̄. de here. inſt. ſecus autem de iure municipali, vnde per ſtatutū poteſt impunitas permitti, vt no. Bar. in. l. amiſſione. §. qui deficiunt. ver. aduertendum eſt. ff. de capi. dimi. iſte in. l. gracchus. verſ. allegat̄ ad. q. l. j. de adult. d. me⁹ Iaſ. may. i. l. omnes populi. col. xv. vbi limitat nō ꝓcedere de iure canonico: vt s. prox. apoſt. dixi ff. de iuſticia ꝛ iur. ꝛ Albe. de roſa. in vi. parte ſtatu. q. xvij. ꝛ adde quod dixi. s. prox. apoſ. Celſus.
d ¶ Quarta q̄ſtio. Statutum nō intelligitur ſublatum per reſcriptum principis. quid autem erit in ſuperiore, qui eſt de municipio: an videatur derogare ſtatutis municipij. Alij qui allegant ꝙ ſic, per tex. l. j. C. de preſcri. long. tempo. vbi vide omnino ſi verum dicunt. ꝛ an ſufficiat opponere clauſulam, non obſtante tali ſtatuto. vide. Andr. Barba.
e ¶ Reſcriptum. Uide Bal. in. l. j. ff. de conſti. prin.
f ¶ Nō obſt. Adde qđ generalis clauſula derogatoria priuilegiorum eſt clauſa in corpore iuris. l. ij. §. legatis. ff. de iud. cū cōcor. Fallit i cōi nota to p Bal. in. l. humanū. s. de legi. dū allegat Arch. in. c. j. de cōſti. in. vj. Itē per generalē clauſulā nō obſtāte, appoſitā in collatione beneficij, cuius ius patronatus eſt laicorū, nō intelligitur derogatū ordinationib⁹ factis per laicos fundatores in fundatione beneficij que fuerūt ꝑ papā vel eṗm cōfirmate, ſm dños de ro. in decı. nouis conclu. iij. Itē per clauſulā generalē, nō obſtāte, nō tollit̄ priuilegiū cōceſſum ad pias cauſas: puta fabrice eccleſie. tex. eſt no. in. c. ſi propter tuas. de reſcri. in. vj. facit. l. libertis. la. ij. §. poſthumis. ff. de ali. ꝛ ciba. leg. nec p taleȝ clauſulā intelligit̄ derogatū illis priuilegijs, quibus nō eſt veriſimile cōcedente derogaſſe

6 infringi. ¶ † Sed nūquid eſt neceſſe qđ dicat̄ nō
f obſtāte[f] tali ſtaturo poſito ſub rubrica tali, an ve
ro ſufficiat dicere nō obſtāte aliquo ſtatuto, vel
aliqua cōſuetudine in ꝯtrariū dictāte, vel diſpo-
nente? Rñ. cū ſit mētio ſtatuti vel cōſuetudinis,
videtur fieri mētio ſpecialis. nam ipſa ꝯſuetudo
vel ſtatutū eſt quid ſpeciale: ꝛ ideo tunc vȝ reſcri
ptum illius qui tali ſtatuto vel conſuetudini pūt
derogare: vt. ff. de ſepul. vio. l. iij. §. diu⁹. Qñ aūt
reſcriptū eſt contra ius cōmune, ſunt opiniones:
quia quidam dicunt ꝙ debet fieri ſpecificata mē
tio de lege contraria. ¶ Alij dicunt ꝙ ſufficit ge
neralis clauſula, non obſtante aliqua lege, que in
contrarium loqueretur: ſed dico qđ aut illud re-
ſcriptum eſt prohibitum in ſpecie: ꝛ tunc requi-
ritur ſpecialis clauſula: exēplū in. l. j. j. ſi nup. ex
reſcri. petē. j. de natu. li. l. j. ꝛ. j. de reſcin. ven. l. ra-
tas. Si autem eſt prohibitum in genere per viā
regule. l. nec damnoſa. s. de preci. imper. offe. tūc
credo ꝙ ſufficiat clauſula generalis non obſtan-
te: vt ſic generalis clauſula derogatoria deroget
generi, ꝛ ſpecies ſpeciei: nō autem genus ſpeciei. g
7 arg. ff. de leg. ij. l. legatorū. §. qui plures. ¶ † Ul
g timo ſcias[g] ꝙ reſcriptū interdū eſt cōtra alicu-
ius priuilegium: ꝛ tunc non valet, ſi nō facit mē-
tionem de illo priuilegio, vt extra de reſcrip. c. cū
ordinem. ꝛ. j. de ſilentiarijs. lib. xij. l. decurionib⁹.
h ꝛ ibi no. ꝛ. j. de fundis[h] ꝛ ſaltibus rei dominice. l.
ſi qua loca. lib. xj. ꝛ quod ibi no. ꝛc.

¶ De diuerſis reſcriptis ꝛ pragmaticis ſanctio
nibus. Rubrica.

1 ☞ Que in prefationibus reſcriptorum dicun-
tur: in ſequentibus repetita intelliguntur.
2 Beneficium collatum vni, porrigitur ad conſor
tem.
3 Debitor qui accepit mutuum a quodam credi-
tore, poſtea putans debitum eſſe vſurarium, facit
inhiberi per epiſcopum iudici ſeculari, ne aliquid
noui faciat contra eum, an propter hanc inhibi-
tionem fideiuſſor eius ſit tutus a iudice ſecu-
lari.

¶ Lex prima.

SI libellū. ¶ Preiu-
dicij parui
tas, ꝛ rationis identitas facit
quod in reſponſione intelliga-
tur repetita perſona que in in-
terrogatione preceſſit. h. d. ſm
Bar. vel ſic. reſcriptum communiter impetratū,
1 preſumitur vtriꝗ conceſſum. ¶ † Nota ꝙ que[i]
i in prefationibus reſcriptorum dicuntur, in ſub-
ſequentibus repetita intelliguntur. concordan-
tie ſunt in gloſ. facit extra de appel. c. ij. requiris.
2 ¶ † Nota ſecundo quod beneficium collatum
vni, porrigitur ad cōſortem. facit. ff. de lib. leg. l.
ſi is qui duas. Contra hoc oppon. quia quod de
vno dicitur, de alio negari videtur: vnde videtur
obſtare. ff. de mu oribus. l. ꝛ ſi fine. §. ſed quod

ſm Archi. ꝛ Ioā. and. in. c. ei cui. de ꝑb. i vj. arg. l. obligatione gñali. ff. de pig. ꝛ i. c. ij. de dec. in. vj. ꝛ in. c. ſi. de offi. vica. i. vj. ꝛ tenet Rom. in. l. ſi vero. §. de viro. in xxiij. limitatione prime partis. ff. ſo. mat. ꝛ plene in. d. c. ei cui. ꝛ not. ꝙ generalis clauſula nō obſtantibus, nō tollit defectum ſeu impedimentū perſone, vel alteri⁹ reſcripti ſub eadē data, ſecundū Paul. de laza. in c. dilectus. el. iij. extra de preben.
g ¶ Ultimo ſcias. Uide in. c. veniēs. extra de reſcr. cum ibi no. ꝛ in. c. j. vbi plene extra de reſcri. ꝛ. xxiij. q. v. in ſumma. Et vide Bal. in. l. non plures. in fi. s. de ſacro ſan. eccl. ꝛ quod dixi poſt Imo. in. l. ſi mihi ꝛ tibi. §. in legatis. de legat. primo. vbi Paulus de caſtro, ꝛ Bald. in verſic. qui vero. s. in ſecūda conſti. C. ꝛ Bar. in extrauag. ad reprimen. in verbo, non obſtante. in vlt. col. ꝛ in. l. ſi cum mihi. ff. de dolo. ꝛ not. in. c. j. in fine. ꝛ in. §. ſancimus. quo tempore miles. et Bald. in. l. j. in. j. colum. ff. de cōſtitu. prin. ꝛ an ſi vnum priuilegium deroget alteri, ſufficiat generalis clauſula nō obſtante, vide plene doct. in. c. ei cui de prebēdis. in. vj. ꝛ Federi. de ſenis in conſ. ccxxxiij. incipiē. Caſus talis eſt, monaſterij ꝛc. ꝛ in conſi. xlvij. incip. habitator. Io. de imo. in. l. licitatio. §. earum. ff. de publicanis. ꝛ videtur mihi aut per viam ſtatuti derogatur: ꝛ tunc non requiritur ſingularis mentio. ꝛ ita videtur loqui Federicus in dicto conſil. ꝛ conſi. xlvij. ꝛ iura ſua. ꝛ Barto. in extrauag. ad reprimen. prealleg. aut non per modum legis: ꝛ tunc ſecus. c. ſi propter tua. de reſcriptis. in. vj. ꝛ ſpecialiter Lap. ꝛ Domi. in c. j. de conſtitu. in. vj.
g ¶ Ultimo ſcias. Not. ꝙ quādo reſcriptū eſt cōtra priuilegium alicuius, debet fieri expreſſa mentio in regiſtro de illo priuilegio. vide Bal. in. l. fi. C. ſen. reſcin. nō. poſ. ꝛ in ti. de pace cōſtā. in ver. libellorū. And. Bar.
h ¶ De fundis. Allegāt illā legē Bar. ꝛ Sal. in. l. autoritatē. j. vnde vi.
i ¶ Nota quod que. Not. de prefationibus. ꝛ vide que notaui in procemio clementi. And. Barb.

Papinianus.Solu.diſtingue,quod quedam ſunt cõnexa,⁊ que proce-
dunt p eandem rationem: tunc quod de vno conceditur, videtur de alio
cõcedi:vt hic. ¶ Quedã ſunt ſeparata: tũc quod de vno conceditur: de
alio omitti videt:vt.j.de dona.inter vir.⁊ vxo.l.ſi maritus. Quedã vero
a ſunt cõtraria que procedũt per diuerſam rationem:tũc qđ de vno [a] affir-
matur,de alio videtur denegari: vt in.l.contraria.⁊ extra de preſump.c.
b nõne.⁊ facit ad reſponſionẽ [b] poſitionũ,ꝙ ille qui negat vnum contrariũ
videtur affirmare reliquũ:⁊ econuerſo.Tene mẽti hãc doctrinã. ¶ Op-
po.ſcđo,⁊ videtur ꝙ perſona nõ intelligatur repetita.de verb.ob.l.ſi ita
ſtipulatus.§.Chryſogonus.Sol.hic tractatur de modico preiudicio:
q: cõceditur reſcriptũ ad iuris cõis obſeruantiã:ſed in.l.cõtraria tracta
tur de magno preiudicio:⁊ ſic nõ ob.ſm Bar.Tertio oppo.de.l.in iudi-
cio.ff.fa.herci.nam ſi ſentẽtia comprehendit vnã perſonã de pluribus
cõſortibus,non propterea extẽdit ſe ad alios cõſortes.idem probatur.ff.
de iudi.l.nõ idcirco,Sol.aliud in ſentẽtia,aliud in reſcripto:q: in ſenten
3 tia tractatur de magno preiudicio:⁊ ſic non ob. ¶ † Iuxta hoc ego for-
mo vnã queſtionem.Ego a quodam accepi centum mutuo,⁊ feci char-
c tam duplicẽ dedi fideiuſſorẽ [c].poſtea in curia epiſcopali ego petij decla-
rari contractũ vſurarium nomine meo:⁊ nomine fideiuſſoris mei agẽdo:
peto inſuper inhiberi iudici ſeculari ne vllã faciat nouitatẽ.mõ vicari⁹
dñi epi ſcribit poteſtati ꝙ nullã faciat nouitatẽ cõtra me principalẽ.ca
pitur interi.fideiuſſor.queritur vtrũ vigore iſtius pcepti debeat relaxa
ri.videtur ꝙ ſic:quia petitio erat formata cõi nomine:ergo eo modo de-
bet intelligi reſcriptũ illud:cũ hic agat de modico piudicio:cum ius nõ
auferatur,ſed differt.s.de preci.impe.offe.l.quoties.In cõtrariũ videt: q:
lex noſtra loquit de libello ſupplicatorio,ſecus in actu contradictorio.et
d videtur expreſſum in.l.creditor [d].in prin.in tex.⁊ gl.ff.man.⁊c.

1 ☞ Reſcriptũ eſt ppetuũ,nõ tñ annale:niſi aliud i reſcripto diffiniat.
2 Reſcriptum quanto tempore durat.
3 Priuilegia ſunt perpetua:qualiter tamen tollantur per actũ contrariũ.

¶ Lex ſecunda.

1 **Falſo aſſeueratur.** ¶ † Hoc dicit:reſcriptũ eſt perpetuum,non autẽ
eſt annale:niſi aliud tempus diffiniatur in reſcripto.h.d.⁊ eſt
no.tex.⁊ iſta lex loquit in reſcripto de priuilegijs,non eſt du-
biũ ꝙ ſint ppetua:vt in aut.cõſtitutio q̃ de dignit.§.illud. ¶ In tex.ibi,
ad ius,id eſt ad iuris obſeruãtiã:vt ſunt reſcripta ad lites.⁊ ex iſto text.
orit ille modus loquẽdi reſcriptũ ad iuris obſeruãtiã:eſt nõ priuilegiũ.
¶ In tex.ibi,nõ ſit comprehẽſum.ſi em̃ diceretur in reſcripto principis
poſt annũ,vel menſẽ minime valiturũ,nõ duraret vlterius vt extra de
2 offi.dele.c.de cauſis. ¶ † Querit hic gl.quanto tpe durat reſcriptũ.Re
ſpondet gl.aut cõcedit reſcriptũ actori aut reo.Si actori,tãto tpe du-
rat reſcriptũ quantum durat actio.vnde ſi actio durabat ſex mẽſibus:re
ſptũ erat ſemeſtre.Si actio erat ãnalis,reſcriptũ erat ãnale.ſi aũt erat
triginta annorũ durabit reſcriptũ triginta annis.ſi erat centũ annorum,
durabit reſcriptũ.c.annis.⁊ idẽ dico in cõſeruatoribus qui dant a papa:
q: tãto tpe durat iuriſditio,quãto tpe durat actio ſm theoricã iſtius gl.
Scđo caſu qñ conceditur reſcriptũ reo,dicit gl.ꝙ iſtud reſcriptũ qđ cõ-
ceditur ad excipiẽdũ,nõ finit tpe:vt.ff.de doli exce.l.pure.§.fin.Idẽ vr̃
in arbitrio alicui conceſſo,ꝙ ſi res eſt integra,⁊ in iudicium nõ deducta,
ſit perpetuũ.Fallit qñ dabat arbitriũ in volũtate:q: eſt annale, vt.j.cõ-
mu.de le.l.ſi.§.j.ſz ſi res in iudiciũ de ducta coram arbitro.laſpo trienio
expirat cõpromiſſum p tacitã deſertionẽ:vt no.ff.de arbi.l.ſed ⁊ ſi cõpro
miſſum.⁊.l.ita ſi vnus.§.j. ¶ Extra pdicta cõ iſtã.l.oppo.ꝙ reſcriptũ nõ
durat vltra anni ſpatiũ.vnde videtur obſtare extra de reſcip.c.plerũq̃.⁊
c.ſi ante.Sol.aut eſt impetratũ.vnũ reſcriptũ.tñ ⁊ tũc loquitur hic.aut
ſũt impetrata plura reſcripta:tũc aut vnũ ab actore,aliud a reo.⁊ primũ
reſcriptum euaneſcit p impetrationẽ ſecundi lapſu anni:vt in capitulis
cõtrarijs.aut ab eadẽ parte ſunt impetrata plura reſcripta: ⁊ tũc aut ſimul
ad eoſdẽ iudices,⁊ ſub eadẽ forma:⁊ nõ cenſet niſi vnũ reſcriptũ.vt.ff.de
teſta.l.vnũ.aut ad diuerſos iudices,⁊ ſub diuerſa forma:⁊ tunc dic vt in
3 c.vl.extra de reſcri. ¶ † De priuilegijs vero dic qđ priuilegia ſunt perpe
tua:q: ſunt leges priuate:vt.in.diſt.c.priuilegia.⁊ de ver.ſig.c.abbate.
tñ qualiter tollantur ⁊ qñ p actũ cõtrariũ,vel diuerſũ,vel nõ vtẽdo amittã
tur.dic vt no.p Pe.⁊ Dy.j.de exc.tuto.l.voluntaria.⁊ per Inn.extra de
cõſti.c.cũ acceſſiſſent.⁊ de priuile.c.accendẽtibus. vbi omnimo videas

1 ☞ Originale priuilegiorum,⁊ reſcriptorum,quale ſit.
2 Inſinuare nihil aliud eſt quam producere facere coram iudice.

¶ Lex tertia.

Sancimus. ¶ Pro originalia,nõ p exẽpla ſit p-
batio reſcriptorũ.h.d.ſm vnũ intel-
lectũ.Iſtud eſt verũ,niſi ſint legitime exẽplata citatis citan
dis:tunc em̃ quo ad citatos ⁊ quo ad eos qui non debuerũt
citari:q: tũc eorũ nõ intererat:tale ſumptũ facit plenã fidem:vt no.j.de
eden.aut.ſi quis in aliquo documẽto.⁊.l.chirographũ.in prin.ff.de ad
1 mini.tuto. ¶ † In reſcriptis ⁊ priuilegijs,dic ꝙ illud eſt originale qđ
hz bulã:al's nõ põt eſſe originale.⁊ adde.j.eod.l.ſacri affat⁹. ¶ Ali⁹ in
tellectus huius legis eſt,ꝙ lz primũ ſumptuz legitime exẽplatũ faciat fi
dem:tñ exemplũ exẽpli nunq̃ facit fidẽ ſm dictũ Rich.malũ.⁊ Cy.qđ
eſt valde no,facit.l.ſi.j.de ſi.inſtr. ¶ In cõtrariũ vr̃: q: regiſtrũ ⁊ legiti-
me exemplatũ hz vim originalis:lz pprie non ſit a
originale,cum ſit diuerſa manu ſcriptũ facit ad
hoc.c.cũ in iur.c.extra de off.dele.Et qđ dicebãt
ꝙ exẽplũ exẽpli nõ facit fidẽ,pbo.eſt enim ſimi
le teſtimonio de auditu auditus,ꝙ nõ facit fidẽ.
2 hoc alibi no reperit. ¶ † Ultimo no.ꝙ inſinuare
e nõ eſt aliud q̃ pducere facere corã iudice.cõcor.j.
de teſt.l.omniũ.Et p hoc pridie cõſului ꝙ inſtru
mẽtuz factuz corã iudice decretũ interponente,
cenſet inſinuatũ:lz iudex nõ pnuntiauerit ſup in
ſinuatione: lz Gui.no.cõtrariũ.s.de ſa.ſan.eccl.l.il-
lud.vbi plenius q̃ hic dixi.⁊ vide q̃ dixi.j.q.ad
mit.ad bo.poſ.poſſ.ſuper rubr.⁊ dic vt ibi.Bal.

¶ Lex quarta.

Si qua beneficia. b
Nõ valent reſcripta ſine die ⁊ cõſule
cõcor.xxv.q.ij.c.ſi qua vbi eſt hec lex
canonizata. ¶ Et no.qđ hic dicit Cy.ꝙ inſtrã c
que ſiũt ad probandũ,ſemp reqrũt diẽ ⁊ cõſulẽ.
f ſec⁹ in inſtrumẽtis [f] que ſiũt ad cõtrahẽdũ:nõ vt
ex ipſis oriat probatio.⁊ ſic intelligit.ff.de pig.
l.cum taberinã.§.idem queſijt.Lex.vj.

Sacrilegij. ¶ Contentio
authoritatis
imperialis vel põtiſicalis,pena ſacri
legij punit.h.d. ¶ No.ꝙ imperatori
põt nobilitare quẽcũq̃ vult,⁊ ei cõferre nobi-
litatẽ ⁊ dignitatẽ quã vult,⁊ dz ei obtẽperari.al's
puniuntur rebelles pena ſacrilegij,hic non ſunt
alia ⁊c.

¶ Lex ſexta.

Sacri affatus. ¶ Re-
ſcripta
⁊ priuilegia imperalia debent ſcribi
de imperiali encauſto,⁊ in mẽbranis
⁊ debet eſſe ſubſcriptio propria manu principis:
⁊ ſi iſte ſtilus omittat,reſcriptum ⁊ priuilegiũ eſt d
nullũ.h.d. ¶ An autẽ impetrans,vt falſarius
puniat,dic vt extra de cõfir.vtil.c.pterea, ¶ In
g tex.ibi,i tyrannico.No.q ille eſt tyrannus [g],qui
vult occupare illud quod eſt propriũ principis,
⁊ punit pena mortis,vt hic dicit tex.⁊c. e

1 ☞ Reſcriptum principis non valet, niſi appo
natur clauſula,ſi preces veritate nitantur⁊ puni
untur dictãtes reſcripta,vel ſcribẽtes hac omiſ-
ſa clauſula.
2 Hec tamen conditio vel clauſula quando debet
opponi,vide.

¶ Lex ſeptima.

1 **Adiuerſa.** ¶ † Non valent
reſcripta princi-
pis,niſi opponatur clauſula,ſi preces
veritate nitãtur,⁊ puniuntur qui re-
ſcripta dictant vel ſcribũt hac clauſula nõ appo
ſita.hoc dicit in prima parte. In ſecunda parte f
dicit quod pragmattica ſanctio,ſeu conſiſtoria
lis determinatio non habet locum in cauſis ſin-
gulorum,ſed in cauſis arduis vniuerſitatum,vel
corporum.h.d.⁊ not. ¶ Et ideo papa Urbanus
reſpondit ambaſiatoribus peruſinis, alias per-
menſibus ſupplicantibus pro factis ciuitatis,ꝙ
illud erat negotium conſiſtoriale,⁊ quod ſummi
pontifice etalia nõ fuerũt vſi deliberare in came
ra:ſed in publico conſiſtorio:⁊ eſt caſus huius le
gis.⁊ nota hanc legem ad hoc.⁊ idem dicit poſt
ea imperator carol⁹ de eiſdẽ in ciuitate lucana.
2 ¶ † Circa primam partem.l.dicit Petr.qđ iſta
cõditio debet opponi in incertis:ſed in his que
ſunt certa ipſi principi, puta in ſententia ab eo la g
ta:non debet inſeri iſta clauſula.Et ego dico qđ
ſi inſeratur: p onit ſi,pro quia: ſicut dicimus in
ſimili.extra de verb.ſign.cap.abbate.facit extra
de appella.c.nouit. ¶ In tex.ibi,inſerta ſcilicet
expreſſe:ſed de iure canonico ſufficit quod tacite
inſit. ¶ In tex.ibi,nam ⁊ vir.Not.q litere male
formate nõ debent exire de cãcellaria principis
vt hic.nec litere imperfecte.vt.s.eo.l.ſacri affa-
tus.nec litere minus ſolennes.vt.s.eod.l.ſi qua
beneficia.⁊ totum hoc pertinet ad officium can-

a ¶ Uno.Nã quod
in vno permittit.
in alio denegatuz
videt.Adde Bal.
in.l.j.inſi.j.de adul
te.Fallit ſi expreſ-
ſio facta i vno fuit
facta:quia occurre
bat in eo maior fre
quẽtatio.ita dicit
do.Ant.in clem.j.
de reſcrip.per glo.
ibi,in verbo preſi-
dentes.in fine.
b ¶ Reſponſionez.
Adde Bal.i.l.⁊ ſi
fine.§.ſed qđ papi-
nian⁹.ff.de mino.
c ¶ Fideiuſſorẽ.No
ta igit ꝙ pendẽte
lite cum reo princi
pali põt capi fide-
iuſſor.Adde Bal.
no.per illũ te.in.l.
ſi.j.de fideiuſ.facit
qđ no.Barto.in.l.
heres.§.qđ ſi ſtipu
lator.ff.de fideiuſſ.
ſed an pẽdente lite
cum vno ex correis
debẽdi alter corre⁹
qui ſoluit,poſſit ex
iure ceſſo facere ca
pi correũ cõtra que
lis pẽdet:vnde bal.
in.l.per diuerſas.
in.xv.q.j.mandat.
d ¶ Lege creditor.
Illum tex.pro ſin-
gulari alle.Bal.in
l.ampliorez.in fin.
prin.j.de appel.
e ¶ Inſinuare.quid
ſit inſinuare, vide
per Bar.in.l.Mo
deſtinus.cum con
cor.ff.de donati.et
Imol.in.c.cum cõ
tingat.in antepe.
char.extra de iure
iur.⁊ Bart.in.l.o-
mniuz.hic alleg.⁊
Bal.in.l.illud.C.
de ſacroſanc.eccle.
Andr.Barba.
f ¶ Secus in inſtru
mẽtis.Uide Iac.
butr.in.§.quibus.
s.in prima conſtit.
Andr.Barba.
☞ Adde qđ notaui in apo.ad iſtum
in.l.i.§.quib⁹.nu.
vj.in ver.ſcriptura
priuata.s.de nou.
codi.compo.et ibi
quid in legib⁹,ſta-
tutis,⁊ ſcriptura
priuata.Celſus.
g ¶ No.q ille eſt ty
rannus.No.de pe-
na tyranni,⁊ de ty
ranno,vide textuz
l.fulcinius.§.quid
ſit autem latitare.
ff.ex quib.cauſis
in poſ.eatur.An-
dreas barba.

cellarij,ꝛ ad ſcribas cancellarie:vt hic dicit litera. ¶ In text.amiſſione.No.ꝙ ille qui male tractat officiuȝ ſuum,debet officio priuari ꝛc. Bal.

¶ De ſtatutis ꝛ imaginibus. Rubrica.

¶ Lex prima.

SI quis iudicū. In textu,emolumēta.id eſt ſalaria. ¶ In tex.polluit. No.ꝙ officialis qñ facit aliqua cōtra ea q ſpectant ad offiñ ſuū,dicit̄ polluere,ꝛ vituperare ipſum officiū. ꝛ preſumit̄ ꝙ illud officiū extorſerit:vt dixit tex.iſte. ¶ In tex.a periculo pudoris.i.infamie.Not.ꝙ ꝑꝑ ſtultitiaȝ nō excuſat̄ q́s a pena:q2 nō debēt eē melioris cōditiōs ſtulti ꝙ̄ ꝑiti.l.ſeru9.ff. qđ vi aut clā. Bal.

¶ Lex ſecunda.

SI quando. Ibi probet acceſſiſſe preſentia ꝛc.frequenter allegatur lex iſta ꝑ aduocatos,ꝙ vbi requiritur ad aliqđ negotium agendum alicuius preſentia,non preſumitur preſentia,niſi probetur. ¶ Sed ar.cōtra ĩ.de contrahen.ꝛ cōmit.ſtipu.l.j.ꝛ.l.optimā.ꝛ.ff. de verb.ob.l.ſciēdū.ſed dic ꝙ ibi ſatis probatur per ſcripturam in qua continebatur ꝙ preſentes fuerant contrahentes:vt ibi nota.ꝛ colligitur.ſi autem ex ſcriptura nō appareret:obtinet lex iſta. ꝛ hoc tangitur in gl.ff.de pu.l.quicunque.§.fin. ver.qui pupillo emit.ꝛ in.d.l.ſciendum.

a ¶ Neceſſitas.Ad de iſtū in.l.falſus. ĩ.de fur.ꝛ i.l.ſi cautiōe.q.v.de nō nu. pe.Jac.bu.ꝛ Sal. in.l.i.ĩ. de his qui latro.ꝛ Spe.in tit. de libel cōcept.§. iam nunc videndum.in princ.Celſus.

b ☞ Ad replicationem probandā ſic. Adde Modern.ꝛ potiſſimum.d.Feli.in.c.j.co.iij.verſ. vi.no.extra de proba.ꝛ Bart.ſozi.in ſuo trac.fallen.regula.cxij.fallē.iij. Celſus.

Incipit liber ſecūdus.

¶ De edendo. Rubrica.

☞ Rubrica đ edēdo tractat đ triplici editiōe. 1
Imperator in hac rubrica de edēdo.quare dicit de edendo,ꝛ non de editione. 2

IN gl.rubrice ꝯtinua per eā vt in gl. dictū eſt ſ.de iuriſditiōe ſeu officio magiſtratuuȝ: verū q2 fundata iuriſdictiōe deuenit̄ ad reliquū ꝓceſſum,ꝛ ꝑparatoria proceſſuū ſunt editiones:ꝛ ideo premittit̄ de edēdo:non tñ ōis editio eſt preparatoria ad deliberādū:q2 etiā alia fit ad probādū.q̄ eñ fit ad ꝓbādū nō ꝑparat:ſed inſtruit cāȝ. vt.ff.vt le.no.ca.l.poſt ꝙ̄.§.ſi dies. ¶ † Cy.dt ꝙ iſte ti.tractat de triplici editiōe.veritas eſt ꝙ tractat de quadruplici.ſ.de editiōe rationū:vt.l.j.ꝛ l.nō ē nouū.ꝛ.l.iuſtū.cuȝ ſimili. ¶ Scđo tractat de editiōe actorū:vt.l.is apud quē. ¶ Tertio tractat đ editiōe actionū:vt.l.edita. ¶ Quarto tractat de editiōe inſtrumentorū originaliū ꝛ reſpectu ordinariorū exēplorū:vt.l.q accuſare.ꝛ.l.ꝓcurator.ꝛ aut̄.ſi q́s in aliquo.ꝛ.l.ꝛ que a diuo.ꝛ ex
2 hoc patet diuiſio toti9 tituli. ¶ † Querit gl.quare dicit de edēdo,ꝛ nō de editione.gl.ff.eo.in rubrica rñdet q2 per gerūdiū importat̄ neceſſitasᵃ ſȝ ꝑ nomē poti9 deſignat̄ editiōis qualitas.quid ā doc.reprehēdūt gl.nā gerūdium nō importat neceſſitatē:vt pȝ in ti.de in ius voc.ꝛ in titu.de poſtulādo.Rñdet ergo q̄ōni,ꝙ ita placuit auctori. Tñ ſalua gl.nā aut gerūdium ponit̄ in actiua ſignificatione,aut in paſſiua.Primo caſu ſignificat volūtatē.ita loquit̄ titul9 de i ius voc.ꝛ.ĩ.vt nemo inuitus.l.j.ſcđo mō ſignificat neceſſitateȝ. ita loquit̄ hic,hoc videm9 in tit.de poſtulando. Nā aduocare interdū eſt volūtatis,interdū neceſſitatis.qñqȝ eñ q́s cōpellit̄ ad aduocandū:vt pȝ i.d.l.j.§.ait p̃tor.ff.de poſtulādo.ſicut ergo verbū ſignificat agere vel pati,ita gerūdiū.ꝙ ab ipo ꝟbo dſcēdit.Noīa ꝟo ſignificāt ſubſtātiā,vl̓ qualitatē. ¶ Itē no.ꝙ rub,loquit̄ idefinite đ edēdo: vt ſub idefinita omnē ſpeciē editiōis cōplectat̄ ꝛc.

1 ☞ Agere intendens debet eſſe preuiſus de modo probandi.
2 Lex prima de edēdo,an loquat̄ de rōib9 edēdis.
3 Editio non fit actori ad intentionē probandam. ſed bene ad replicationem,4.
5 Editio an fiat officio iudicis,vel iure actiōis.6.
7 Argētari9 quo iure cōpellit̄ edere ratiōes ſuas 8.
8 Uſurarius,ꝛ vſuraria,an teneantur edere librum rationum ſuarum.
9 Mercator,an teneatur edere librum rationum.
10 Editio vt fiat cauſe ſunt ꝛ remedia de quibus hic.
11 Libri rationum,quaȝ aut qualem probationem faciant.
12 An ſuper editione facienda procedatur ſummarie.

¶ Lex prima.

IPſe diſpice. ¶ Mulier habens rationes ex quibus poſſim de iure meo docere,ex cauſa ad editionē compellitur.h.d.ſecūdū vnum intellectuȝ.ſcđm alium intellectum.h.d.Mulier habens inſtrumenta publica,ex quibus poſſim de iure meo docere,ex cauſa ad editioneȝ compellitur.h.d.ꝛ ſic legitur duobus modis. Uno modo in editione rationum.Secundo modo in editione inſtrumētorum.Duo facit.Primo monet ſeu conſulit.Scđo ſtatuit.ſecūda ibi, nā quod. ¶ In tex.ibi,quemadmodū.i.quo genere cauſe.ꝛ iſte eſt vnus intellectus:ſed non congruit litere:q2 litera preſupponit certā cauſam.i. cām depoſiti.ꝛ ideo dic quemadmodū.i.quo genere probationū.ꝛ reſpicit alios modos probādi ꝙ̄ per editionē rationū:nam de iſto modo pro
1 bandi loquit̄ ſcđa pars legis ibi,naȝ qđ. ¶ † No.hic ꝙ ille qui intendit agere,debet eſſe preuiſus de modo probandi.Scđo not.ꝙ editio non debȝ fieri ſine cauſa.Tertio no.ꝙ editio debet fieri cū cauſa.Quarto no.ibi, dum dicit,ad iudicis officiū.q2 editio fit iudicis officio. ¶ Opp.contra hāc:ꝛ videtur ꝙ actori nō fit editio.vnde videtur obſtare.ĩ.e.l.qui accuſare.ꝛ extra de ꝓba.c.j.Sol.ibi loquitur in editiōe inſtrumētorū:hic in editione rationū.Ratio differētie eſt hec:quia rationes ſunt cōmunes vtriuſqȝ partis:ꝛ ideo debēt edi rōne cōi.arg.ff.fa.herci.l.ſi que.ſed inſtrumēta nō ſunt cōia:ſed eius tm̄ ſunt q recolligit inſtrumentuȝ a notario:vt no.Jnn.in.d.c.j.ꝛ gl.ord.in.d.l.pretor.§.j.ff.eo. ¶ Sed cōtra iſtā ſolutionem videtur obſtare litera que dicit,rationes ſuas:nō dicit, communiones ſuas.Solu.dicit ſuas,reſpectu dominij:ſed reſpectu commodi erāt rationes cōes,in quibus cōtinebantur hincinde accepta ꝛ data. ꝛ inter cetera erat ibi quedā particula de quodā depoſito.ꝛ ita loquitur hic.nō enim ſola ſcriptura depoſiti eſſet ratio:vt.ff.eo.l.ſi quis ex argen
2 tarijs.§.rationes. ¶ † Sed vlterius oppo.ꝙ nō poſſit loqui in rationibus.nam femina non poteſt cōficere codicem rationū,vnde videtur obſtare.ff.eo.l.femine.Reſpōdet gl.ꝙ iſta femina non cōfecit,ſed cōficienti ſucceſſit:vt.ff.eo.l.quedam.§.is autē.nam hec mulier ſucceſſit argētario:ſic ꝛ heres tabellionis,licet non ſit tabellio,cogitur edere inſtrumenta:vt in.d.§.is autem. ¶ Alij dicūt ꝙ mulier ex publico officio non cōficit rationes:vt.l.cōtraria.ſi tamen de facto confecit,ꝛ tanquam priuata perſona,cogitur edere.ꝛ ita loquitur hic:qđ verum credo.Alij timore huius cōtrarij,recedunt ab iſta lectura:ꝛ dicūt ꝙ iſta lectura loquitur
3 in editiōe inſtrumentorū. ¶ † Sed contra hanc legē opp.de.l.qui accuſare.Solu.ad intentionē fundandam non fit editio actori:vt ibi:ſed ad
b replicationē probandam ſicᵇ,vt in.l.vlt.ĩ.eo.ꝛ.ff.ad.l.fal.l.maritus.§.ſi. Ratio differentie eſt hec:q2 actor poſtqȝ fundauit intentionem,habet pro ſe originem veritatis probatā in iudicio,vnde equum eſt ꝙ iſta veritas iuuetur.ꝛ ideo lex fauet actori:vt ei edat̄ ad replicationē,ſicut editur reo ad exceptionē:cū etiam vterqȝ dicatur excipere:ſed vbi actor nil probauit,nulla equitas eſt pro eo.ꝛ ideo non fit editio:nam equitas eſt
4 cauſa generalis cuiuſlibet editionis:vt.ĩ.dicā. ¶ † Sed vlterius oppo. contra iſtā literam:nā mulier non poteſt conficere inſtrumenta:vt.d.l.femine.Sol.conuenitur q2 ſucceſſit,vel poſſidet ea:nō quia cōferat:vt.d.
5 §.is autem.ꝛ ſic non obſtat. ¶ † Ulterius opponitur cōmuniter contra vtrāqȝ lecturam:dicitur ꝙ editio fit officio iudicis.Contra:imo fit iure actionis,vnde videtur obſt.ff.eo,l.quedam.in prin.ꝛ vbi eſt actio.ibi ceſſat officium iudicis:vt de annuis leg.l.quintus.§.pomponius.reſpōdet ad hoc gl.noua,ꝙ ibi qđ dicitur editio,fit officio iudicis.iſtud eſt veruȝ cum quadam diſtinctione:nam aut iſte a quo petitur,eſt ad hoc obligatus ex natura precedentis,cōtractus vel quaſi:ꝛ tunc petitur editio iure actionis:vt in.l.cōtraria.aut iſte a quo petitur editio eſt quidam tertius,qui non eſt obligatus ex cōtratu.ꝛ ab iſto petitur editio officio iudicis:verbi gratia.Si ſcholaris per manus cuiuſdam cāpſoris mutuat tibi.x.ꝛ facit ꝙ ille cāpſor ſcribat in libro rationū ſuarum.nam iſta ratio debet edi officio iudicis.ꝛ ita loquitur hic. ¶ Sed contra iſtud oppo.et videtur ꝙ officium iudicis pro editione locum habere non poſſit:q2 non pōt peti exhibitio rationis,niſi eius que facta eſt me mandāte,vel procuratore meo:vt.ff.eo.l.ſi quis.§.pertinere.Si interuenit mandatum:ergo eſt actio mādati.ꝛ ſic ceſſat officiū iudicis:ergo tota materia deſtructa,que loquitur in officio iudicis per.d.l.quedam.in princ.Reſpondeo, verū eſt ꝙ debet interuenire mandatū:ſed iſtud mandatuȝ non inducit actionē mandati.nam adheret cōtractui depoſiti.arg.ff.depo.l.j.§.ſi te rogauero.ſecundum Guil. ¶ Iſta nō eſt ſufficiens ratio:q2 ſaltem deberet agi actione depoſiti informata a mandato.arg.ĩ.de pac.l.petēs.ꝛ iđ dic melius,ꝙ aut mādatū fit ad inducendā obligationem:aut admonitionem.primo caſu agitur mandati,non officio iudicis,nec actione in factum:vt.l.quedaȝ.Scđo caſu pro it agitur ad intereſſe ex mora edendi, intentatur actio in factū:vt in.l.ſi quis ex argētarijs.§.ex hoc edicto.ꝛ ratio

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN